

DAFTAR PUSTAKA

Arsip

- “Alfabetische lijst met namen en adressen van Indonesiërs”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, Nationaal Archief 2.05.103/33/001-0045
- “Algemeen Rijksarchief”,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 23 Maret 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/00187
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00138.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 2 Juli 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/00152
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00134.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 17 Maret 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/00191.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00156
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 Desember 1948, Nationaal Archief 2.05.103/36/0067.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 17 November 1948, Nationaal Archief 2.05.103/36/0070.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 Desember 1948, Nationaal Archief 2.05.103/36/0068.
- “Arbeidstoestanden Instruction Publique”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 18 Februari 1949, Nationaal Archief 2.05.103/36/0063.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 21 Februari 1949, Nationaal Archief 2.05.103/36/0061.
- “Arbeidstoestanden Department van Opvoeding, Kunsten en Wetenschappen Afd.

Depot van Leerniddelen, Schoolboeken”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 23 Februari 1949, Nationaal Archief 2.05.103/36/0048.

“Arbeidstoestanden Department van Opvoeding, Kunsten en Wetenschappen Afd. Depot van Leerniddelen, Schoolboeken”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 23 Februari 1949, Nationaal Archief 2.05.103/36/0045.

“Arbeidstoestanden Department van Opvoeding, Kunsten en Wetenschappen Afd. Depot van Leerniddelen, Schoolboeken”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 21 Maret 1949, Nationaal Archief 2.05.103/36/0052.

“Arbeidstoestanden In uw antwoord gelieve aan te halen”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 18 Juli 1949, Nationaal Archief 2.05.103/36/0040.

“Arbeidstoestanden Verzoek Van Soemarto Om Uitbetaling V/D Nagelaten Pecule Van Hardjapawiro”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 17 Oktober 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00225.

“Arbeidstoestanden Verzoek Van Soemarto Om Uitbetaling V/D Nagelaten Pecule Van Hardjapawiro”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 17 Oktober 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00218.

“Arbeidstoestanden Verzoek Van Soemarto Om Uitbetaling V/D Nagelaten Pecule Van Hardjapawiro”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 Februari 1947 Nationaal Archief 2.05.103/36/00216

“Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 3 Januari 1949, Nationaal Archief 2.05.103/36/0079.

“Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 Maret 1948, Nationaal Archief 2.05.103/36/0088.

“Arbeidstoestanden PD/Am Secretariat General Ler Bureau No 1128/S.G.L, Noumea”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 2 Juni 1948. Nationaal Archief 2.05.103/36/0087.

“Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 7 Juni 1948, Nationaal Archief 2.05.103/36/0086.

- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 9 Juli 1948, Nationaal Archief 2.05.103/36/0083.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00169.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00170.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00171.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00172.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00136.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00137.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 16 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00139.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 30 Oktober 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00119.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 30 Oktober 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00112.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 November 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00126.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 November 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00127.
- “Arbeidstoestanden”, ,Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 16 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/36/00113.
- “Archief Vice Consulat”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 10 Maret 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00205.

- “Archief Vice Consulat”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 Mei 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00122.
- Arbeidstoestanden, Statistische cijfers betreffende de Javaansche immigranten per Juli 1945. Juli 1945, 2.05.103/36/00152.
- “Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 1 Maret 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0114.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 16 Januari 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0186.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 17 Maret 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00162
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 10 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00309
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 19 Mei 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00143
- “Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 1 Maret 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0113.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 07 Oktober 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0034.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 18 Juli 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0084.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 19 Juli 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0085.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in

de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 22 Juli 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0083.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 15 Agustus 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0075.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 8 September 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0073.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 22 Juli 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0086.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 10 September 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0066.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 10 September 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0067.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 10 September 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0071.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 8 Oktober 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/0039.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 2 Juni 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00120.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 Mei 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00122.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 14 Mei 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00123.

- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 03 Juli 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00345.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Januari 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00242.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 16 Januari 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00200.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 16 Januari 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00202.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 20 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00311.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 20 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00312.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 10 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00308.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 23 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00307.
- “Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 1 Maret 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0113.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 24 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/0014.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 23 Mei 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00302.

- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 23 Mei 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00303.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 23 Mei 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00304.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 13 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00321.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 13 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00322.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 13 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00323.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 13 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00324.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00319.
- “Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 3 Juli 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00346.
- “Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië “, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 27 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0060.
- “Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië “, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, Oktober 1947, Nationaal Archief 2.05.103/49/0069.
- “Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië “, Franse Gebieden

in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 31 Maret 1947, Nationaal Archief 2.05.103/49/0050.

“Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 19 Februari 1947, Nationaal Archief 2.05.103/49/0055.

“Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 18 Maret 1947, Nationaal Archief 2.05.103/49/0052.

“Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Juli 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0068.

“Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 02 April 1947, Nationaal Archief 2.05.103/49/0048.

“Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 11 Juli 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0067.

“Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 06 Agustus 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0042.

“Briefwisseling betreffende repatriëring van in Nieuw Caledonië“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 08 Oktober 1946, Nationaal Archief 2.05.103/49/0032.

“Briefwisseling met Javanen o.a. betreffende verzoekschriften“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 28 Januari 1947, Nationaal Archief 2.05.103/41/00243.

“Convention Collective Du Travail“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/00100.

“Convention Collective Du Travail“, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/00101.

“Convention Collective Du Travail”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/00102.

“Convention Collective Du Travail”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/0096

“Nouvelle-Caledonie Immigration”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 02 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/00195

“Project de Contrat de Travail”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/0097

“Project de Contrat de Travail”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/0098

“Project de Contrat de Travail”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 01 Januari 1945, Nationaal Archief 2.05.103/36/0099

RVD Batavia No. 1532

Staatsblad 1908 No. 400, hlm. 102.

“Vertaling Uit Het Maleisch”, Franse Gebieden in de Pacific/New Caledonie/Noumea 1934—1952, 21 September 1946, Nationaal Archief 2.05.103/41/00316.

Koran

Algemeen Handelsblad voor Nderlandsch Indie, 18 Mei 1934, hlm. 1.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch Indie, 08 Desember 1926, hlm. 3.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch Indie, 19 Maret 1925, hlm. 5

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch Indie, 21 November 1935, hlm. 1.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch Indie, 28 Juli 1938, hlm. 1.

- Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch Indie*, 30 September 1935, hlm. 2.
- Algemeen Handelsblad*, 19 Maret 1925, hlm. 05.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 06 Mei 1941, hlm. 2.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 16 Maret 1925, hlm. 2.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 16 November 1934, hlm. 2.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 17 Oktober 1934, hlm. 2.
- De Amstelbode*, 06 Mei 1911, hlm. 05.
- De Indische Courant*, 24 Juni 1938, hlm. 2.
- De Locomotief*, 16 Maret 1925, hlm. 1.
- De Locomotief*, 29 Juli 1938, hlm. 7.
- De Sumatra Post*, 20 Juli 1918, hlm. 13.
- De Sumatra Post*, 20 Juli 1918, hlm. 13.
- De Telegraaf*, 31 Maret 1937, hlm. 9.
- De Tijd : godsdienstig-staatkundig dagblad*, 04 November 1933, hlm. 3.
- Deli Courant*, 19 November 1934, hlm. 11.
- Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch Indie*, 28 Juli 1939, hlm. 13.
- Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch Indie*, 28 September 1935, hlm. 2.
- Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch Indie*, 28 September 1935, hlm. 2.
- Het Vaderland : staat-en letterkundig nieuwsblad*, 11 Januari 1927, hlm. 10.
- Het Vaderland*, 06 Mei 1911, hlm.1.
- Het Vaderland*, 25 November 1911, hlm. 13.
- Nieuwe Courant*, 19 Juni 1948, hlm. 3.

Soerabaijasch Handelsblad, 17 November 1934, hlm. 8.

Buku dan Artikel Ilmiah

Ahmed, S., & De Silva, M. 2021. Sejarah Perburuhan: Sistem Perekrutan Buruh Di Borneo Utara 1881-1941: History of Labor: The Labor Recruitment System in North Borneo 1881-1941. *Jurnal Borneo Arkhailogia (Heritage, Archaeology and History)*, 6(1), 91-105.

Alcock, Antony. 1971. *History of the International Labour Organisation*. New York : Octagon Books. hlm 3—4.

Ali, S.H.H & A.S. Grewal. 2006. “The Ecology and Economy of Indigenous Resistance: Divergent Perspectives on Mining in New Caledonia”, dalam *The Contemporary Pacific*, Vol. 18, No. 2, hlm. 361-392.

Boomgard, Peter (ed). 1991. *Changing Economy in Indonesia Vol 8 II : Population Trends 1795—1942*. Amsterdam : KIT.

Boomgard, Peter. 2004. *Anak Jajahan Belanda : Sejarah Sosial dan Ekonomi Jawa 1795—1880*. Jakarta : Djambatan., hlm 205.

Breman, Jan. 1997. *Menjinakkan sang Kuli : Politik Kolonial, Tuan Kebun, dan Kuli di Sumatera Timur Pada Awal Abad ke-20*. (Jakarta : Pustaka Grafiti, hlm. 252.

Breman, Jan. 2002. “New Thought on Colonial Labour in Indonesia”. *Journal of Southeast Asian Studies*. Vol 33 (2). hlm. 333—339

Breman, Jan. 1992 .“Controversial Views on Writing Colonial History”. *Itinerario*. Vol 16 (2)., hlm. 49.

Broesma, R. 1919. *Oostkust van Sumatera : De Ontluiking van Deli*, Jilid I (Batavia : De Javanesch Boekhandel & Drukkerij, hlm. 22.

Caillou Atrous, Virginie. 2012. “Forced Migration and Work in European Colonies : Indentured Labour in European Colonies during The 19th Century”, dalam *Digital Encyclopedia of European History*, Vol.46, No. 5, hlm 142—150.

Dewey, Alice. 1964. “The Noumea Javanese : An Urban Community in the South

- Pacific". *South Pacific Bulletin*. Vol 14 (4). 18—23
- Dian Mariana Sinaga. 2018. "Aktivitas Perdagangan Deli Maatschappij di Sumatera Timur Tahun 1870—1930". *Avatara e-Journal Pendidikan Sejarah*. Vol 6 (1). hlm. 271.
- Emmer, Pieter. 1986. "Colonialism and Migration : Identured Labour before and after Slavery". Netherlands : Martinus Nijhoff Publishers., hlm. 120.
- Emmer, P.C dan R. Shlomowitz. 1997. *Mortality and the Javanese Diaspora*. England : Cambridge University Press., hlm. 125.
- Elson, R.E. 1986. "Sugar Factory Workers and the Emergence of "Free Labour" in Nineteenth Century Java", *Modern Asian Studies*, Vol. 20, No. 1. hlm. 146
- Feuer, L.S. 1946. "End of Coolie Labor in New Caledonia.", dalam *Far Eastern Survey*, Vol. 15, No. 17. pp. 264–267.
- Fidayanti, Muljono-Larue. 1996. *Imigrasi Orang Jawa ke Kaledonia Baru Dari Tahun 1896—1950*. Kaledonia Baru : Pusat Penelitian dan Dokumentasi Pendidikan, , hlm. 33.
- Forster, C. 1991 . "French Penal Policy and the Origins of the French Presence in New Caledonia." *The Journal of Pacific History*. Vol. 26(2)., hlm. 155.
- Fröbel, F., Heinrichs, J., & Kreye, O. 1977. "The Tendency Towards a New International Division of Labor: The Utilization of a World-Wide Labor Force for Manufacturing Oriented to the World Market." *Review (Fernand Braudel Center)*, 1(1), , hlm. 74.
- Gooszen, Hans. 1999. *A Demographic History of the Indonesian Archipelago 1880-1942*. Leiden : KITLV Press., hlm. 86
- Hadiz, Vedi & Houben, Vincent & Thomas Lindblad. 2003. "Coolie Labour in Colonial Indonesia: A Study of Labour Relations in the Outer Islands, c. 1900-1940"., dalam *Journal of Asian Studies*. hlm. 62.
- Hayashi, Yoko. 2002. *Agencies and Clients : Labour Recruitment in Java, 1870s-1950s*. Amsterdam : IIAS/IISG CLARA Working Paper. hlm. 8.
- Houben, V.J.H. 2002. "Inspektorat Tenaga Kerja dan Kondisi Tenaga Kerja di Luar Jawa dan Jawa, 1900-1940". *Fondasi Historis Ekonomi Indonesia*. J. Thomas Lindblad (eds). Yogyakarta : Pustaka pelajar. 2002, hlm. 225.

- Houben, V.J.H.. 1995. "Labour Conditions on Western Firms in Colonial Indonesia: Outline of an Approach" *Jahrbuch für Wirtschaftsgeschichte / Economic History Yearbook*, vol. 36, no. 1, pp. 93-106.
- Houben, V.J.H. 1999. "Before Departure : Coolie Labour Recruitment in Java, 1900-1942", *Coolie Labour in Colonial Java*. Vincent Houben and Thomas Linblad (eds). Wiesbaden : Harrassowitz Verlag. 1999, hlm. 27
- Jacobs, Marjorie. 1971. "German Colonial Archives : New Guinea and Samoa in the Deutsches Zentralarchiv". *Journal of Pacific History*. Vol. 6., hlm. 151—163.
- Juningsih, Lucia. 2014. "Menjadi Melayu: perempuan jawa sebagai agen transformasi sosial dalam masyarakat Jawa di Semenanjung Malaya tahun 1900-2000"., dalam *Patrawidya*, Vol. 15, No.3 hlm. 385-397.
- Knight, G.Roger.2014. *Sugar, Steam, and Steel : The Industrial Project in Colonial Java, 1830—1885*. (Adelaide : University of Adelaide Press, 2014), hlm. 65—70.
- Kuntowijoyo. 2013. *Pengantar Ilmu Sejarah*. Yogyakarta : Tiara Wacana. 2013, hlm. 69.
- Levang, Patrice.2003. *La terre d'en face : La transmigration en Indonesie*. (Francise : Institut Francais de Rescherche Scientifique Pour Le Developpementen Cooperation. hlm. 76—80.
- Locher, E. Scholten. 2000. "Women and the Colonial State: Essays on Gender and Modernity in the Netherlands Indies 1900-1942". (Netherlands :Amsterdam University Press.hlm. 178.
- Lockard, C. A. 1971. "The Javanese as Emigrant: Observations on the Development of Javanese Settlements Overseas." *Indonesia*, Vol. 11. 1971, hlm. 44.
- Maurer, Jean Luc. 2010. "The Thin Red Line between Indentured and Bonded Labour : Javanese Workers in New Caledonia in the Early 20th Century". *Asian Journal of Social Science*. Vol.38 (6). 2010, hlm. 869.
- McTaggart, W.D. 1962. "Developments In The New Caledonian Nickel Industry.", dalam *Geography*, Vo. 47, No. 2 (1962), hlm.192–195.
- Meerkerk, Elise Van Nederveen. 2019. "Women, Work and Colonialism in the

Netherlands and Java: Comparisons, Contrasts, and Connections 1830–1940. London: Palgrave Macmillan. hlm. 128.

- Meur, Pierre-Yves Le. 2017. “Conflict and Agreement: The Politics of Nickel in Thio, New Caledonia.” *Large-scale Mines and Local-Level Politics.*, (Australia : ANU Press, 2017. hlm. 171—201.
- Y. A, Allouache, 2021. “Follow the maid: Domestic worker migration in and from Indonesia.”, dalam *Gender, Place & Culture*, Vol 1, No 4. hlm 128—145
- Widyarka Ryananta. 2017. *Jejak Orang Jawa di New Caledonia*. Jakarta : Gramedia, hlm 25—120
- Sassen, S. 2002. Towards post-national and denationalized citizenship. *Handbook of citizenship studies*, 277-292.
- Subiyantoro, 2014. “Survival Strategies of The Javanese Language in New Caledonia”, dalam *Humaniora*, Vol. 26, No. 1 (2014), hlm. 43—55.
- Stoler, Ann Laura. 1985. “*Capitalism and Confrontation In Sumatra’s Plantation Belt 1870—1979*”. USA : Yale University, hlm. 30—75.
- Thompson, A.G. 1984. “The Uses and Misuses of Capital: New Caledonia’s Mining Industry, 1870-1901.”, dalam *The Journal of Pacific History*, Vol. 19, No. 2. hlm. 66—82.
- Sears, L.J. 1996. *Fantasizing the Feminine in Indonesia*. UK : Duke University Press, hlm 232.
- Spaan, E. 1994. “Taikongs and Calos : The Role of Middlemen and Brokers in Javanese International Migration”. *The International Migration Review*. Vol. 28 (1). 1994, hlm 93-113.
- Sturman, Rachel. 2014. Indian Indentured Labour and the History of International Rights Regimes. *The American Historical Review*. Vol 119 (5), hlm. 1439—1465.
- Tagliacozzo, Eric. 2005. *Secret Trades, Smuggling and States Along a Southeast Asian Frontier, 1865—1915*. New Haven & London : Yale University Press. hlm. 34.
- Termorshuizen, Thio. 2008. “Indentured Labour in the Dutch Colonial Empire 1800—

1900". *Dutch Colonialism, Migration and Cultural Heritage*. Gert Oostandie. Leiden : KITLV Press. hlm. 264.

Thompson, V. 1947. *Labour Problems in Southeast Asia*. New Haven : Yale University Press. 1947, hlm. 121-122

Tinker, Hugh. 1974. *A New System of Slavery: The Export of Indian Labour Overseas, 1830-1920*. Bombay : Oxford University Press. hlm. 125.

Yasmis. 2007. "Kuli Kontrak di Perkebunan Tembakau Deli-Sumatera Timur Tahun 1880—1915" Depok : Universitas Indonesia. hal. 22.

Internet

Kementrian Luar Negeri Republik Indonesia. <https://kemlu.go.id/noumea/id>. Diakses pada 31 Agustus 2023 Pukul 09.00 WIB.